

jej ter jo vprašal, naj pové, za koliko bi jih dala Matici; 2. dne t. m. sem dobil odgovor, da jih pod 400 gld. ne more dati. — Zato mislim, da Matica ne kupi teh knjig. (Tudi odbor je te misli.)

Gosp. J. Marn se pismeno zahvaljuje sl. odboru za knjige, gimnazijalnim učencem v XII. seji darovane. — Gosp. Janko Pajek, gimnazijalni profesor prosi, da sl. odbor dijakom mariborske gimnazije blagovoli darovati nekoliko iztisov „Olikanega Slovenca.“ — Tej prošnji se pridružim tudi jaz v imenu učencev ljubljanske realke, ter pristavljam, da bi jej koristilo tudi nekoliko iztisov „rudninoslovja“ in „štirih letnih časov“. — Na to tudi g. Praprotnik izreče željo, da Matica nekoliko iztisov svojih knjig podari obrtniškemu učencem št. Jakobske glavne šole; g. dr. Vončina pa isto željo izreče za družbo rokodelskih pomočnikov. (Odbor mariborskim učencem podari: 10 iztisov „olikanega Slovenca“, 20 iztisov „štirih letnih časov“ in 20 iztisov „rudninoslovja“; ravno toliko učencem ljubljanske realke; knjižnici št. Jakobske šole 10 iztisov imenovanih knjig; rokodelski družbi pa 3 iztise „olikanega Slovenca“.)

Po zaslišanem sporočilu gosp. prof. Šolar pové, da so národnega blaga doslé poslali naslednji nabiratelji: 1) Gosp. Oroslav Caf, beneficijant na Ptujem, 2 snopiča (83) „Narodnih pesmic“; 2) gospodje Martin Zarnik, učitelj v Kropi, Frančišek Poznik, poslušalec tehnike v Gradci, M. K., Š. Z. in O. P., gimnazijasti 1 knjigo (s 186 str.) narodnih in družih pesmi, pravlic, pregovorov itd. večidel nabranih v Kropi; — dalje g. Fr. Poznik 1 snopič „svetih pesmi“, prepisanih iz starejše zbirke J. Josta v Kr.; — in M. K. 1 star snopič večidel „svetih pesmi“; 3) gosp. Matevž Trnovec, sodnijski uradnik na Primorskem, 1 snopič (27) „narodnih (večidel pobožnih) pesmi“, nabranih po Goriškem in Beneškem; 4) gosp. A. J., gimnazijast, 1 snopič (17 str.) pesmic iz Gorenjskih Begen; 5) gosp. Gašper Križnik iz Motnika 1 snopič (58) domačih pesmi; 6) gosp. Frančišek Sajevec, zasebni učitelj v Motniku, 1 snopič (21 str.) „narodnih pesmi, pripovedek, pregovorov, običajev, vraž in imen.“ — (Zbirka se je na znanje vzela.)

4. Odsek za izdavanje knjig nasvetuje: a) naj se dá tiskati Vodnikov rokopis. Izročilo se je bilo to delo g. Levstiku, in ker je pred nekaj dnevi poslal Matici razun poezij in komentara tudi nekaj prozaičnih spisov skoro dodelanih, zato so prevzeli to v presojevanje gg. Šolar, Marn in Praprotnik; poročal je o njem gosp. prof. Šolar. Po daljem razgovorjanji se sprejame nasvet dr. Bleiweisov, da Matica izdá spise Vodnikove: življenje, poezije s komentarom, pa tudi prozaični del; kako naj se vravnajo, kaj opusti ali premeni, to naj z vrednikom gosp. Levstikom dožene odsek za izdavanje knjig. — Dalje omenjeni odsek nasvetuje: b) naj se izdá Koledar in Letopis za 1870. leta. Odbor pritrdi; vredbo koledarjevo prevzame g. tajnik Lésar; — o letopisu pa razodene g. dr. Bleiweis, da mu nikakor ni mogoče pri tolikih opravilih še dalje vredovati letopi, in toraj nasvetuje prof. Marn, naj letopisovo vredovanje prevzame prvosednik Matičin, g. dr. Costa, sam. Nasvet podpirajo vsi vprični odborniki, in se sprejame ter ob enem določi, da se po „Novicah“ o tej priliki vnovič povabijo pisatelji. Že pred to razpravo je bral dr. Bleiweis iz pisma g. odbornika Trstenjaka željo, naj Matica opusti izdavanje „Koledarja“ in izdava vsako leto 3 zvezke časopisa, kateri bi bil namenjen strogim znanostim in vednostim, po izgledu češkega muzeja. Predsednik dr. Costa opomni, da je to že odborov sklep (glej sporočilo 5. in 6. odborove seje), ki se izvrši brž, ko dojde dokaj primerne gradiva. —

Gosp. Godčev rokopis: „Jabelčna plemena“ naj se c) po nasvetu odsekovem ponudi kmetijski družbi. Gosp. dr. Bleiweis, spis na tanko pregledavši, hvali delo, ki kaže izvedenega sadjerejca; al le odlomek je iz velike sadjereje, in zarad podob, ki bi morale malane (iluminare) biti, stalo bi na stotine gold., zato bi ga zdaj tudi družba kmetijska ne mógla sprejeti. Enoglasen je bil tedaj sklep, naj se g. pisatelju pošlje nazaj. — Za „Schödlerjevo fiziko“ naj se e) naprosijo za presojevalce gg. prof. Vurnar, J. Zajec in dr. Zupanec, in d) kupijo naj se cenejše, v svinec vlite slike; le g. Lésar je priporočal one v baker.

5. Blagajnik g. dr. Zupanec nasvetuje: Naj Matica skuša kupiti hišo v Ljubljani. Ta nasvet podpirata pismeno tudi gg. odbornika Trstenjak in B. Raič, — uni s pristavkom, da bi ta hiša utegnila prva začetnica biti za slovenski muzej, ta pa z željo, naj bi se v nji napravila narodna tiskarna. Tudi pričujoči odborniki pritrdijo blagajnikovemu predlogu, in volijo se v ta namen v odsek: gg. dr. Zupanec, Ivan Vilhar, Anton Lésar in prvosednik dr. Costa tako, da oziraje se na razodete želje dovršijo to opravilo, vendar preden se pogodba podpiše, naj se predloži odboru v konečno potrjenje.

Naposled naznani g. dr. Vončina, da g. dr. Franjo Rački podari po njem Matici slovenski svoj mnogocenjeni staroslovenski „Assemanov ili Vatikanski Evangelistar“, za katero darilo mu odbor sklence poslati pismeno zahvalo.

Poziv.

Odbor slovenske Matice, zbran 11. t. m., sklenil je med drugim, da Matica za 1870. leta izdá „koledar z letopisom“, kakoršen je bil doslé v navadi, ter je meni izročil vredovanje „letopisa“. Obračam se toraj do slovenskih pisateljev s prošnjo, da me podpirajo s tehtnim in raznoličnim slovstvenim blagom, kterege se nadjam do 1. maja t. l. Ako dobim mnogo gradiva, izdá Matica vsled sklepa 5. odborove seje, še poseben zvezek, kteremu se nadene imé „Časopis Matice slovenske“, kakoršnega želi tudi odbor; ta časopis bode se redno izdajal, ako se bode redno pošiljalo gradivo in to iz vseh vednosti. Pri tej priliki dalje naznanjam, da vse národne družbe, na pr. čitalnice jako ustrezajo odboru in gotovo tudi Matičinim udom, ako za prihodnji koledar Matici pošljejo izkaz, iz kterege se razvidi, kedaj so se ustanovile, kakov namen imajo, koliko družbenikov sedaj štejejo, kdo jim je predsednik, njegov namestnik, blagajnik in tajnik in vse posebne znamenitosti. Iz teh naznanil se sestavi glavni pregled vseh društev, ki se prizadevajo narodu pomagati do vzbude in omike.

V Ljubljani na dan sv. Jožefa 1869.

Dr. E. H. Costa, prvosednik Matice slov.

Poziv slovenskim pisateljem in vredništvom.

Slavjanski komitet v Moskvi želi sestaviti knjižnico iz knjig, ki izhajajo zunaj ruske države v slovanskih jezikih. Zato se obrača do vseh vredništev slovanskih časnikov, do pisateljev in izdajateljev novih knjig, da jih blagovolijo darovati knjižnici v Moskvi. — Ker pa po ruskih poštnih pravilih vnanji časniki le po moskovski časopisni ekspediciji morejo prejemati; zato prosi komitet vredništva, ktera hočejo podariti liste, naj to prej naznanijo komitetu, da se listi ne vračajo na meji. V 3 ali 4 tednih je dogovor dognan, in potem se pošiljanje darovanih časopisov lahko začne. (Kon. prih.)

Priseži! — Res preteklo let
 Je mnogo, kar sim tu zgubila
 Kerst, vero, šeg in vad obet,
 Kar majka me je scer učila.
 Pozabljen glas je mladih dni,
 Alkoran znak mi je obstanka,
 Med kana drugim' ženami
 Sim verna zdaj mahomedanka.
 Pa vera moje matere
 Je tvoja bila! — tak priseži
 Na vero to, de moj je še,
 Kot prej je bil, ga več ne veži!
 Ti govoriti sladko znaš,
 On kip vošen je roke tvoje,
 In kakor ti nagib mu daš,
 Oberne on početje svoje.
 Njegovih si tedaj krivic
 Deležna ti po vidu mojim,
 De ne končá te gizda lic,
 Pomozi zdaj si z umam svojim.

To pak nej ti v spominu bo! —
 Lastnost poznaš ti strel in bliska,
 Si vidila viharja zlo,
 Si slišala od baziliska. —
 Nekdaj je bil Prometeus,
 Nesrečnim zmir spasilj ročen,
 Pripet na skalnat Kavkazus,
 Perunu ker preveč mogočen.
 Viharno v boke s kremplji vpert,
 Je stal gavran na njega strani,
 Mu delal bol, mu žugal smert
 Vertivši kljun po ljuti rani.
 Oserčja drob za kosam kos
 Mu kruto terga iz telesa,
 Pa urno ta se, vrat na nos,
 Ponovi mu kot mig očesa.
 Ne bliža se željen izid,
 Obupu konca ni ne kraja,
 Dokler prišel ni — tist Alcid,
 Ki zlega vsak koren omaja.

Vse to ni nič, le sop, le pih,
 Neznatnih senc al tenj gibanje,
 Primeriš ak jim serca zdih
 Ti mojiga in moje stanje.
 Ne sili me, nagon gorjup
 De naglo von bi obernila, —
 Mi znan je nož, mi znan je strup, —
 Na Kavkazu sim se rodila.

Izrekši zbine. — — Kneginja
 Ne tvega se ji sledovati,
 Nikakor ni razumila
 Kaj hotla ta je v jasno djati.
 Po noči kaj jo tira krog,
 Čemú divjá ji tak po glavi,
 Zakaj govor bodeč in strog,
 Ob kratkim, kaj jo žge in davi?
 Divici čisti žarna strast,
 Besede take so uganjka
 Pa zvuk že njih ji zdi se past,
 Al skritiga kovarstva zanjka.

(Konec prihodnjič.)

Poziv slovenskim pisateljem in vredništvom.

(Konec.)

Kar se tiče knjig, se te, če obsegajo le en zvezek, lahko pošiljajo brez prejšnjega naznanila komitetu križem prevezane (Kreuzband). Če je pa več knjig, je najbolje, da se pošljejo po časopisni ekspediciji. V vsakem slučaju morajo biti časopisi in knjige adresovane na ime: „Sekretarja slavjanskoga blagotvornega komiteta, profesora moskovskega universiteta Mila Aleksandroviča Popova.“ Stroške za pošiljanje komitet vzame na-se in je razun tega pripraven dariteljem po svoji moči vstreči z ruskimi knjigami.

N. A. Popov.

V Moskvi 3. marca 1869.

Zabavno berilo.

Krvina.

Zgodovinsko-romantičen obraz.

Česki spisal Prokop Chocholoušek, pošlovenil Podgoričan.

(Dalje.)

„Junaci!“ — govori Milenko dalje — „izbrati si morate novega harambašo, ni dobro živeti brez načelnika — najmenj časa ne!“ — Vzeme čapko z glave, izpuli iz nje zlato peró, ki se je vihale na njej, in odpne rdeči, zlato protkani pas — znamenja svojega vodstva, le samokres in handžar, vlastnino, vzeme s seboj: samokres zarije v nedrije, handžar pa obesi na verižico ob boci, na verižico, ki je plen ali pa bisurmanske buče z bojišča nosil domú na njej. Peró in rdeči pas položi na sredo hajduškega okroga, sam pa stopi za harambašo Lazo Vukotića, v vrsto njegovih junakov.

Ostali hajduci stopijo v korušelj; razgovarjajo se nekoliko časa in posvetujó, koga bi izbrali za harambašo.

„Tako je dobro, tako hočemo to!“ — čujó se posamezni glasi nekamo skrivnostnih hajdukov. Brzo se porazumó, stopijo zopet v vrsto, najstarejši med njimi pak zapusti tovariše, zavihne brke, popravi pas na sebi, pomekne čapko na stran, vzdigne od tal zlato peró in rdeči harambaški pas in stopi nekoliko bliže k trumi Vukotićevih junakov. „Taka je tedaj volja in zahteva tukaj zbranega junaštva“, — jamé posebno važno govoriti. „Gnjusi se nam, da bi še dalje bili zaničevana

raja, gnjusi se nam gorje in dozdanja zatira v turške sužnosti; prišli smo na goré zato, da bi tu svobodno, živoslavno živeli; da bi osvetili vže toliko sto let v sužnosti ječeče kristijanstvo; da bi se bili s Turkom in poturčencem — Kriščevej veri na zmago in hajduštvu na slavo. Ne bi bilo pa se nam vendar vse po vseči stekalo tako, kakor se nam je dozdej, da si nismo bili izvolili harambaše, vrlega junaka, ki je vladal naše moči in kemu smo bili poslušni v vsem, kar se tiče boja in napadov. Harambaša Milenko je bil dober oče svojim junakom, vsi se mu zahvaljamo zato; al poznamo voljo božjo, da ne more večidel časa biti naš oča harambaša, varno pa ni biti brezi glavarja. Zatega del smo sklenili, in taka je tudi naša želja in zahteva: Lazo Vukotić, ti nam bodi oča harambaša po zdaj!“

Lazo Vukotić pobesi glavo, zabliška mu radost v očéh, al obotavlja se; sam ne zná, ali bi vzal ali ne pero in harambaški pas; drugače misli se mu podé po glavi; le strmi v hajduške vrste in šepeče sam sebi: „Tri sto tako izbornih junakov, pa bode češčeno Kriščevo imé!“

Pak hajduci drugače sodijo njegovo molčanje, zatega del le silijo va-nj: „Vzemi peró, Vukotić!“ — tako vpíjó, ta glasnejše nego ta. — „Menda vendar nečeš razdvojiti našega bratrstva, ki vže toliko let živo cvetè, stari junak?“ — „„Bog je priča““ — kričé nekteri drugi — „„zdrav ne pojdeš od tod, če se sam ne vdadeš! — Vzemi, no vzemi no, tri sto vragov!““ — kričé hajduci vse križem. „„„I no, harambaša“““ — oglasi se Milenko — „„„primi vendar za peró in opaši se s pasom. Tri sto vrlih junakov ne dobodeš, kedar bi jih hotel, za svojo namero, ki praviš, da je zdaj ugoden čas jej. Boljših junakov ne najdeš nikjer.“““

Lazo Vukotić stresne z glavo; vstopi se prav po konci in ozrè okrog tako jasno, tako mirno, da sta se do céla zavzela njegova sinova, nikoli ga nista še videla takega, zmirom mu je neka skrivna, neizumljiva žalost mračila obraz. Morebiti ga je bolest minila o tistem trpkem nasmehu, ko ga je izpoznal njegov bivši hajduk Stanko, ko ga je pozdravil, pozdravil svojega nekdanjega harambašo, in ko so ga Stankovi tovariši pozdravili z vriskom.

Stopi k hajduku, ki mu podaja pas in peró; grobova tihota nastane okrog in okrog.

„Dajte mi tedaj peró in harambaški pas“ — zvučno izpregovori — „zgôdi se vaša želja, junaci; her hočete sami, pa bodem vaš oča harambaša!“